

"Ετος Α'	ΜΑΘΗΤΙΚΗ ΗΧΩ	ΠΕΜΠΤΗ
Αριθ. Φύλλ. 3	ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΜΑΘΗΤ. ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ	14
Τιμᾶται δρ. 1	ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΥΠΟ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΤΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΜΑΡΤΙΟΥ 1930
ΥΠΕΡΘΥΝΟΣ ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ Βασ. Ι. Σπανδάγος Τελειόφοιτος	ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ: Κασσωτάκης, Λαφέρμος, Δάβη, Βαλασάκης, Μαυρουλάκης, Κουρμούλης, Αγγελιδάκης, Μαγού- σακας, Μαγουσέλης, Δρανδάκης, Φροίνδεράιχ, Δρανδάκης, Δρανδάκης, Δερμιτζάκης, Σκληβάκης	

Ο ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΜΟΣ

ΣΧΕΣΕΙΣ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ

Δυσοίωνα κύματα μένεας κατά τοῦ ἔθνους καὶ τῆς θρησκείας μας ιδέας εἰσέρχονται πρὸ πολλοῦ εἰς τὴν ἡγεμονία θάλασσαν, τὴν ὑγαλημένην μας πατρίδα Ἑλλάδα.

Κύματα τὰ ὁποῖα σπρώχνονται μανιωδῶς ὑπὸ φοβεροῦ ἀνέμου προμηνύοντα φοβερὰν τρικυμίαν καὶ αὐτὴ φοβερὰν καταστροφὴν ἂν μὴ εὐρεθῆ βράχος ἀδιάσπαστος νὰ σταματήσῃ τὸ ρεῦμα τῶν ἐχθρῶν θρησκείας τε καὶ ἔθνους μας καὶ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ἡ χώρα ἐκεῖνη τῆς μεγάλης σοφίας καὶ τοῦ ὑπερόχου πολιτισμοῦ, ἣτις Ἑλλὰς καλεῖται, δὲν εἶνε πρόσφορος τοιαύτας μισαρὰς ιδέας νὰ υἱοθετήσῃ καὶ καλλιεργήσῃ καὶ τὰ ἰδανικὰ τῆς νὰ θυσιάσῃ ἀντ' αὐτῶν. Δὲν θέλομεν διὰ τούτου νὰ εἰπῶμεν ὅτι πρέπει ν' ἀρκεσθῶμεν εἰς τὸ παρὸν καὶ ὅτι τὸ μέλλον πρέπει νὰ εἶνε τελεία ἀπομίμησις τοῦ παρελθόντος, οὔτε καὶ ὅτι τὸ παρὸν μετὰ τοῦ μεγάλου καὶ ἐνδόξου παρελθόντος εἶνε ἀρκετὸν. Οὐδέτερον τούτων ὑποστηρίζομεν καὶ ὑπὲρ οὐδενὸς τασσόμεθα ἀλλὰ τοῦτο λέγομεν καὶ πιστεύομεν ἀκράδαντως ὅτι τὸ μέλλον χριστιανικὸν καὶ πολιτικὸν ἑλληνικὸν ἀνάκτορον πρέπει νὰ στηρικθῆ ἐπὶ τῶν θεμελίων τοῦ ἐνδόξου, τιμαλοῦς καὶ τετιμημένου παρελθόντος

ἵνα παρὰσκευάσῃ ἐπίσης ἐνδοξὸν καὶ τέλειον μέλλον. Περὶ τούτου οὐδόλως ἀμφιβάλλομεν καὶ ἐπομένως ἄς ἀνεύρωμεν ἤδη τίνες ὀφείλουσι νὰ συναποτελέσωσι τὸν ἀδιάσπαστον περὶ οὗ εἵπομεν βράχον ὅστις πρέπει νὰ ταχθῆ ἀντιμέτωπος εἰς τὰς καταστρεπτικὰς ταύτας ιδέας. Φρονοῦμεν ὅτι πρέπει νὰ τὸν ἀποτελέσουν σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ οἱ σπουδάζοντες τὸ καλὸν καὶ τὴν ἀλήθειαν νέοι τῆς πατρίδος μας, ἵνα οὗτοι τῆς αὔριον πολῖται γιγνόμενοι, ὀλοφύχως καὶ μετὰ σταθερότητος ἀνακόψουν τὴν ὀρητικὴν διάδοσιν αὐτῶν.

Καλεῖται ἡ σπουδάζουσα νεολαία τῆς πατρίδος μας νὰ συνεχίσῃ τὰ ἰδανικὰ τῶν ἐνδόξων προγόνων, νὰ γίνῃ ἐνθερμος ὑποστηρικτὴς τῶν ἀληθῶν καὶ καρποφόρων ιδεῶν τούτων συνεχίζουσα τὰ ἀμάραντα καὶ ἐνδοξὰ ἔργα αὐτῶν νέους Παρθενῶνας καὶ Ἀκροπόλεις ἀναγειρούσα καὶ τοῦ πνεύματος ἐργανέας Ἰλιάδας καὶ Ὀδυσσεΐας δημιουργοῦσα.

Καλεῖται αὐτὴ διότι ἐνεφορήθη τὰς ιδέας αὐτὰς ἔγινε κάτοχος τῶν σοφῶν αὐτῶν ῥήσεων καὶ διότι εἶνε ἀπόγονος ἐνδόξων Ἑλλήνων ἀποστρεφομένων τὰς κακίας καὶ παρὰ τῶν ὁποίων ἐκληρονόμησε τὴν ἀνθηρότητα τοῦ πνεύματος καὶ ὑγιεῖς διδασκαλίας.

Ἡ σπουδάζουσα ιδίως νεολαία τῆς ιδιαίτερας πατρίδος μας ἄς ἔχη ὑπ' ὄψιν τὴν ὄχι πρὸ πολλῶν ἐτῶν φοιτητικὴν ἔνωσιν τῆς Κρήτης ἥτις, τῶν προγόνων τὸ ἔργον συνεχίζουσα, ἔταξεν ἑαυτὴν ὑπέρμαχον τῆς πατρίδος εἰς τὰς μάχας τοῦ Δραγατσανίου ἀναδειχθεῖσα καὶ πατρίδος χάριν καὶ θρησκείας καὶ ὑπὲρ τῶν ἰδανικῶν αὐτῶν θυσιάσασα πᾶν ὅτι πολύτιμον εἶχεν, καὶ αὐτὴν τέλος τὴν ζωὴν της, ἀπέδειξε σιωπηρῶς διὰ τοῦ μεγάλου της παραδείγματος, τῆς αὐταπαρνήσεως ὅτι πατοῖς δὲν εἶνε ἡ χώρα ἐν' ἣ τις εὐτυχεῖ ἀλλ' ἡ ἀγαπητὴ χώρα ἐν τῇ ὁποίᾳ εἶδε τὸ

φῶς τοῦ ἡλίου, ἀνειτρόφη καὶ ἐκαρπώθη τὰ ἰδανικὰ αὐτῆς.

Ἄς γίνῃ ὁθεν καὶ ἡ σημερινὴ μαθητικῶσα τοῦ ἔθνους μας νεολαία ὑπέρμαχος καὶ ὑποστηρίκτρια τῶν ἰδανικῶν τούτων, ἄς ἀντιταχθῇ μετὰ σταθερότητος ἀπάσαις δυνάμεσι κατὰ τῶν μυσαρῶν τούτων ἐχθρῶν, ἄς συνεχίσῃ τὸ ἐνδοξον ἔργον τῶν προγόνων ἵνα καὶ ἡ πατοῖς καὶ ἡ θρησκεία μας δοξασθῶσι καὶ ἐξυψωθῶσιν, ἴδωσιν δ' οὕτω καλυτέρας ἡμέρας.

Βασίλειος Σπανδάγος

Ἐλευθίνος Συντάκτης

ΓΠΟ Ν. Γ. ΔΑΦΝΟΜΙΑΗ Γβ'

Ἡ ΜΑΘΗΤΙΚΗ ΖΩΗ ΚΑΙ Αἱ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑΙ Αὐτῆς

Ἡ Μαθητικὴ ζωὴ εἶναι εὐχάριστος ἀλλὰ καὶ κοπιώδης. Εἶναι μὲν εὐχάριστος διότι τότε ὁ ἄνθρωπος ἐπειδὴ εἶναι μικρὸς εἶναι περιτριγυρισμένος ἀπ' ὅλης τῆς τέχνης καὶ τῆς ἐπιστήμης αἱ ὁποῖαι τὸν ζητοῦν νὰ τὸν προσλάβουν παιδί των καὶ νὰ τὸν ἐξοικειώσουν στὸ ἐπάγγελμα των διὰ νὰ τὸν κάμουν ἱκανὸν νὰ ζήσῃ ὅταν θὰ ἤλικιωθῇ. Ὡς τοιαύτην μαθητικὴν ζωὴν ἐννοῶ τὴν θητεῖαν στὸ δημοτικὸ σχολεῖο, καὶ προπαντὸς στὰς τελευταίας τάξεις ὅπου καλλίτερον δύναται νὰ σκεφθῇ καὶ νὰ πράξῃ τις. Εἶναι λοιπὸν εὐχάριστη καὶ τροπνὴ ἡ μαθητικὴ ζωὴ, εἶναι ὅπως ἀκριβῶς ἡ ἡμέρα ὅπου δύναται τις νὰ ἐργασθῇ προτοῦ ἔλθῃ ἡ νύκτα· ἔτσι ὁ ἄνθρωπος τότε δύναται νὰ ἀκολουθήσῃ ὁποῖαν ὁδὸν θέλει διὰ νὰ ζήσῃ, εἶναι ὅπως εἶναι τὸ πυρωμένον σίδηρον, τὸ ὁποῖον πυρῶμενον ἐν καθ' ὁμοιότητα διεύθυνον καὶ ἂν θέλωμεν τὸ κάμψομεν. Δι' αὐτὰ τῆς τὰ προνόμια ὡς θὰ ἐλέγωμεν ἡ μαθητικὴ ζωὴ δύναται νὰ θεωρηθῇ εὐχάριστος. Ναί!!! εἶναι εὐχάριστος, ἀλλὰ καθὼς ξέρομεν ποτὲ στὴν εὐτυχίαν δὲν μπορεῖ νὰ μὴ ἀκολουθεῖ καὶ ἡ δυστυχία ὁ ἀχώριστος σύντροφός της. Ἡ ζωὴ αὐτὴ ἔχει τὸσας περιπέτειας τὸσας δυστυχίας τὸσας θλίψεις ὥστε πολλάκις καθίσταται ἀνυπόφορος. Ὁ μαθητὴς μάλιστα τοῦ Γυμνασίου ἔχει ἀπειροὺς φροντίδας αἱ ὁποῖαι φροντίζονται πολλάκις καθιστοῦν τὴν ζωὴν ἀνυπόφορον. Θὰ μὲ βγάλῃ στὸ μάθημα; Θὰ βάλῃ καλὸν βαθμὸν ὥστε νὰ ἱκανοποιηθῇ; Θὰ προβιβάσῃ ἀρχαί; Θὰ εὐχαριστήσῃ τοὺς γονεῖς μου; Θὰ ἐπιστρέψῃ στὸ χωριό μου μὲ ἀκτινοβολοῦν πρόσωπον; (ἐννοεῖται ὅταν θὰ ἔχω προβιβάσῃ). Θὰ ἐκπληρώσῃ τὰς ἀπαι-

τήσεις τῶν γονέων μου (τῶν ὁποίων ἡ μόνη ἀπαιτήσις εἶναι νὰ προβιβάσῃ). Θὰ ἔχω τὴν συνειδήσιν τελείως εὐχαριστημένην ὥστε νὰ μὴ με τύπτει; Ὅλας αὐτὰς τὰς ἀπαιτήσεις πρέπει νὰ τὰς ἐκπληρώσῃ ὁ καὶμένος ὁ μαθητὴς, ὅπου ὅλα αὐτὰ τὰ θέτει ἀπὸ τὴν μιά μεριάν τῆς ζωῆς καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην ὡς μόνον ἀντίβαρον μίαν καὶ μόνον λέξιν «ἴσως». Μ' αὐτὸ τὸ ἴσως ὁ μαθητὴς διέρχεται τὴν μαθητικὴν τοῦ ζωὴ, μ' αὐτὸ ἀντιπαράβάλλεται πρὸς τὰς τὸσας ἀπαιτήσεις τῶν ἄλλων αἱ ὁποῖαι τῇ ἐλλείπει ταύτης τῆς ἐλπίδος ἴσως τὸν εἶχον κακωτήσιον παράφρονον. Ἐτσι ὁ μαθητὴς φοβισμένος καθ' ὅσον τὸ ἔτος καὶ προπάντων κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας διέρχεται τὴν μίαν μὲ τὴν ἄλλην ἡμέραν αἱ ὁποῖαι καὶ τοῦ πληθεινίσου τὸν φόβον του. Ναί!!! φοβισμένος διέρχεται ὁ μαθητὴς, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ὁ φόβος καὶ ἡ λύπη του μεταβάλλονται εἰς χαρὰν καὶ εὐτυχίαν. Ἀπὸ τὸν μαθητὴν ἐλθῇ ἡ κοινωνία περιμένει κάτι· τι ἔστω καὶ τὸ ἐλάχιστον πρὸς καλλιτέρευσιν τοῦ δίου της. Μ' ὅλα αὐτὰ ὅπου σὰς ἀναφέρω ἀνωτέρω μὴ φοβηθῆτε, ἀγαπητοὶ μου συνάδελφοι, ἀλλὰ λάβετε θάρρος καὶ μετὰ μεγαλυτέρας πεποιθήσεως νὰ ἐξασχολουθήσετε τὸν ἱερὸν σας σκοπὸν ὁ ὁποῖος ὡς ἀποτέλεσμα θὰ φέρῃ τὴν χαρὰν καὶ τὴν εὐτυχίαν ὄχι μόνον εἰς σὰς ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλους τοὺς ἄλλους. Διότι καθὼς ὁ Σωκράτης εἶπεν «τῆς Παιδείας αἱ μὲν ρίζαι πικραὶ αἱ δὲ καρποὶ γλυκαί». Ὁρμώμενοι λοιπὸν ἀπὸ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ χάνωμεν τὸ θάρρος μας ἀλλὰ νὰ τὸ πληθύνωμεν διὰ νὰ ἐκτελεσθῇ ὁ σκοπὸς μας. Τὸ ἔργον τοῦ μαθητοῦ παραβάλλεται μὲ ἓνα δένδρον, αἱ ρίζαι εἶναι ἡ μελέτη καὶ ἡ ἐπι-

μέλει, οί καρποί ἢ ἐκτέλειαι τοῦ σκοποῦ τοῦ μαθητοῦ, τὸ λίπασμα τὸ ὅποιον χρειάζεται νὰ τραφῇ εἶναι τὸ θάρρος, ἡ ὑπομονή καὶ ἐπιμονή τοῦ μαθητοῦ. Θάρρος λοιπὸν καὶ θὰ κόψωμεν καρποῦς τοῦ κόπου μας.

Νικόλαος Γ. Δαφνομήλης
Μαθητὴς Γ. Ρ. Γ' δ.

ΟΙ ΚΟΠΟΙ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ

Καθήμενος εἰς τὸ γραφεῖον μου, ἔμπροσθεν τοῦ φωτεινοῦ παραθύρου, διὰ τῶν ὑάλων τοῦ ὁποίου μία δέσμη ἡλιακοῦ φωτός διεισδύουσα προσδίδει εἰς τὸ δοματίον φωτεινὴν τινα αἴγλην, ἔχω ἀφοσιωθῆ εἰς λογισμοὺς. Ἀκουμβῶν τοὺς ἀγκῶνας μου ἐπὶ τῆς τραπέζης ἐπὶ τῆς ὁποίας τὰ βιβλία μου εὐρίσκονται πῆρδην μίγδην καὶ τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῶν παλαμῶν στηρίζων ἔχω στρέψει τὸ βλέμμα μου πρὸς τὸ φῶς τοῦ οὐρανοῦ, ἐν ᾧ ὁ νοῦς μου πλανᾶται . . . εἰς τὸ σκότος. Ἀλλὰ τί εἶναι λοιπὸν ἐκεῖνο τὸ ὅποιον τόσο ἐπιμόνως βασανίζει τὴν μικρὰν μου διάνοιαν καὶ σκοτίζει συνεχῶς τὸν νοῦν μου; Ἡ λύσις ἴσως προβλήματός τινος; Ὁχι. Αἱ πέντε σελίδες τῆς αὐριανῆς Ἱστορίας Οὔτε. Τότε βεβαίως οἱ τύποι τῆς Ὁρνιτολογίας ἢ τὰ μετὰ διπλῆς αἰτιατικῆς συντασσόμενα ῥήματα; Τίποτε. Ὅλα ταῦτα εἶναι μικροῦ λόγου ἄξια. Ἄλλως τε οἱ κ. κ. καθηγηταὶ εἶναι τόσο εὐγενεῖς, τόσο ὑποχρεωτικοὶ!! Καὶ τοὺς ἀμελετήτους ἀκόμη καθίζουν ἀφ' οὗ ἐφοδιάσουν τὸ ἀντίστοιχον φύλλον τοῦ καταλόγου μὲ ἓνα μικροσκοπικὸν κύκλον, ἔχοντα κέντρον . . . τὴν διάνοιαν τοῦ ἐξεταζομένου, καὶ ἀκτίνα . . . τὰς γνώσεις του.

Ἀλλὰ τί ἐπὶ τέλους; Ὅσον καὶ ἂν κοπιᾶσθε δὲν θὰ τὸ εὑρετε διότι δὲν πρόκειται περὶ οὐδενὸς ἐκ τῶν ἀνωτέρω. Πρόκειται περὶ . . . ἐπαγγελματικοῦ καθηκόντος ἡμῶν εὐαρέστον. «Ὅσοτε ἔχει καὶ ἄλλο ἐπάγγελμα ὁ μαθητὴς πλὴν τῆς ιδιότητος του ταύτης;» θὰ ἐρωτησέτε. — Καὶ βέβαια ἔχει. Μήπως λησμονεῖτε τοὺς συντάκτας τῆς «Ἠχοῦς» εἰς ἐκ τῶν ὁποίων τυγχάνει καὶ ὁ ἀτυχῆς ὑποφαινόμενος; Λησμονεῖτε ὅτι ἄνευ τῆς τακτικῆς ἐργασίας τῶν καὶ τῆς ἀόκνου (!) δραστηριότητος τῶν, οὔτε ἡ «Ἠχώ» θὰ περιήρχετο εἰς τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος, οὔτε αἱ πρόσοδοι τῆς εἰς τὸ βαλάντιον τοῦ τυπογράφου; Καὶ ἡμεῖς οἱ ἐργαζόμενοι διὰ τὴν ἐκδοσὶν τῆς, τί κερδίζομεν;

— Ἐκτὸς τῆς ὠφελείας τοῦ διδασκαλικοῦ

της περιεχομένου, τίποτε ἄλλο ἀπὸ μίαν κεφαλαλίαν ἢ ἀπὸ τὴν ἀπώλειαν ὠρῶν τινῶν διὰ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς κυρίας αὐτῆς «Ἠχοῦς». Καὶ ἰδοὺ τώρα ἐγὼ, ζαλίζομαι καὶ προσπαθῶ νὰ εὔρω θέμα κατάλληλον διὰ νὰ γράψω πρὸς χάριν τῆς. Ἀλλ' ἐπειδὴ οὔτε ποιητῆς, οὔτε λογοτέχνης, οὔτε δημοσιογράφος εἶμαι, μᾶτην ἀναζητῶ νὰ εὔρω τι διὰ νὰ γράψω. Να γράψω τίποτε ἀπὸ τὴν μαθητικὴν ζωὴν; Ἀλλὰ τί; Εἰς ποίαν τὰρὰγραφον τοῦ Δημοσθένους φθάνομεν, εἰς ποῖον κεφάλαιον τῆς Γαλλικῆς Χρηστομαθείας εὐρισκόμεθα, ἢ νὰ περιγράψω τὴν διεξαγωγὴν τινὸς ἐκ τῶν συνήθων διαπληκτισμῶν μεταξὺ τῶν συμμαθητῶν μου;

Τίποτε ἐκ τῶν πρώτων δὲν ἀξίζει τὸν κόπον· οἱ δὲ διαπληκτισμοὶ τόσο πολλοὶ εἶναι ὥστε ἀδυνατῶ ποῖον νὰ ἐκλέξω. Νὰ προτιμῆσω τὸν Χουρ..... καὶ Τσουκ..... φιλονικούντας, ἀλλ' ἀδικῶ τὸν Βαλ..... καὶ Μαμ..... καὶ τόσοις ἄλλοις. Τότε ἂς μὴ ἀδικήσωμεν κανένα καὶ νὰ ἀσχοληθῶ εἰς τὴν περιγραφὴν φυσικῶν φαινομένων, τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου π.χ. ἥτις πλησιάζει ἤδη; Ἀλλὰ τὴν στιγμὴν αὐτὴν αἱ σκέψεις μου . . . δύνουν προλαμβάνουσαι τὸν ἡλίον. Νὰ γράψω κάμμίαν περιπέτειαν, τέλος πάντων, κανέν διήγημα; Ἀλλὰ γίνεται τις συγγραφὴς περιπετειῶν καὶ διηγηματογράφος τυχαίως ἄνευ θέματος; Τότε περὶ τίνος ἐπὶ τέλους νὰ πραγματευθῶ;

Καὶ αἱ σκέψεις μου διέρχονται ἀστραπιαίως ἀπὸ τὸν ἐσκοτισμένον νοῦν μου, ἢ μ' αὐτὸν τῆς ἄλλης χωρὶς εἰς τὸ πρόβλημα τοῦτο νὰ δοθῇ οὐδεμία τις λύσις. Εἶναι τώρα μία ὥρα κατὰ τὴν ὁποίαν διαρκεῖ ἡ κατάστασις αὐτὴ, καὶ τίποτε, οὐδεμία ἔμπνευσις. Τὴν ἀπελπισία, τὴν ἀπογοήτευσιν! Καὶ κατόπιν φιλοδοξεῖς νὰ εἶσαι καὶ συντάκτης περιοδικοῦ! . . .

Ἀλλ' ἀπὸ τὸν κυκεῶνα αὐτὸν ἔρχεται νὰ με ἐκβάλῃ ἡχος τις γνωστός.

Εἶναι τὸ σὴνηδες σύνθημα τῶν φίλων μου, τὸ σφύριγμα τὸ γνωστὸν καὶ ποθητὸν. Ἄνοιγω τὸ παράθυρον καὶ ἐρωτῶ αὐτοὺς τί θέλουν.

«— Κατέβα κάτω νὰ κάμωμεν ἓνα περίπαιον» μοῦ ἀποκρίνονται.

— Καὶ τὸ ἄρθρον τοῦ περιοδικοῦ τὸ ὁποῖον θὰ τυπωθῇ αὔριον;

— Τὸ ἄρθρον; Θὰ ἔλθῃς ἐπὶ τέλους; Τί σχέσιν ἔχει τὸ ἄρθρον μὲ τὸν περίπαιον;

Χωρὶς νὰ θέλω, παίρνω τὸ καπέλλο μου καὶ κατέρχομαι ἀνὰ τρεῖς τὰς βαθμίδας τῆς κλίμακος διὰ νὰ τοὺς συναντήσω.

«Καὶ τὸ ἄρθρον;» διηρωτήθη ἑνδομύ-

χως. Ἐθεώρησα τότε καλὸν νὰ μὴ . . . ἀρ-
θρώσω λέξις εἰς ἀπάντησιν τῆς ἐνοχλητι-
κῆς ταύτης καὶ αἰνιγματιώδους ἐρωτήσεως.
ΜΑΝ. ΜΑΝΟΥΣΑΚΑΣ Δ' α'!

ΠΕΝΘΗ

Ι. Π. ΣΤΑΥΓΙΑΝΝΟΥΔΑΚΙΣ

Φιλότιμος, εὐγενὴς καὶ ἔνθερμος τῶν γραμ-
μάτων θεραπευτὴς καὶ τοῦ Γυμνασίου μας
τρόφιμος μόλις 17 ἐτῶν ὁ Ἰωάννης Π. Σταυ-
γυαννουδάκης τελειόφοιτος ἀπέπη πρὸς Κύ-
ριον κατόπιν ὁξείας νόσου. Ὁ μεταστάς συ-
νάδελφος ἦτο πεπρωκισμένος ὑφ' ὄλων τῶν
ἀρετῶν, ἀξιοπρεπὴς καὶ εὐγενὴς καὶ χαρα-
κτὴρ τέλειος εἶχεν ἀποσπάσει τὴν ἐκτιμη-
σιν καὶ τὴν ἀγάπην τῶν καθηγητῶν του καὶ
τῶν συμμαθητῶν του καὶ προσημείωκε ἕνα
καλὸν καὶ εὐγενῆ τῆς αὔριον πολίτην ἂν μὴ
ὁ ἀπηνὴς χάριον δὲν τοῦ ἔκοπτε λίαν προώ-
ρως τὸ νῆμα τῆς ζωῆς του λύπην ἀνέκφρα-
στον ἐκ τούς φιλοστόργους δυστυχεῖς γονεῖς
του καὶ εἰς τοὺς συμμαθητὰς καὶ φίλους του
προξενήσας. Πρὸ τῆς μεταφορᾶς τοῦ νεκροῦ
του εἰς τὸ χωρίον Μαριοῦ Ἀγ. Βασιλείου,
ἐξ οὗ κατήγετο, καὶ ἔνθα ἔμελλε νὰ ἐνταφια-
σθῆ, οἱ συμμαθηταὶ του τῆς τελευταίας τά-
ξεως τοῦ Γυμνασίου τιμῶντες τὴν μνήμην
τοῦ ἀλησμόνητου συναδέλφου μετέβησαν
ἐν σώματι μετὰ τοῦ Γυμνασιάρχου των εἰς
τὴν οἰκίαν εἰς ἣν εὐρίσκετο τὸ πτώμα, φέ-
ροντες ἄνθη καὶ πολυτελῆ στέφανον μὲ τὰ
γράμματα, «ἡ ἔκρη τάξις τοῦ Γυμνασίου Ρε-
θύμνης τῷ ἀγαπητῷ συμμαθητῇ Ἰωάννῃ
Σταυγυαννουδάκῃ».

Ἐν μέσῳ τῶν τεθλιμμένων γονέων καὶ
συγγενῶν τοῦ μεταστάντος ἀγαπητοῦ καὶ ἀ-
λησμόνητου συναδέλφου ὁ συμμαθητὴς του
Μιχαὴλ Πισκοπάκης εἶπε τὰ ἑξῆς.

Σκληρὸ, ἀτσιάλενιο τὸ δρέπανο τοῦ χάριτος
ἔκοψε ἄπονα τὸ νῆμα τῆς ζωῆς τοῦ ἀγαπη-
μένου μας συμμαθητοῦ Ἰωάννου Σταυγα-
νουδάκη ἐπάνω σὶδ ἄνθος τῆς ἡλικίας του,
ἐπάνω σὶδ 17 του χρόνια. Δὲν ἤρκεσαν αἱ
φιλόστοργοι περιποιήσεις τῶν συγγενῶν του,
δὲν ἤρκεσαν αἱ παρακλήσεις πρὸς τὸν ὑψι-
στοντῶν συμμαθητῶν του, δὲν ἤρκεσεν ἡ τῆς
ἰατρικῆς ἐπιστήμης βοήθεια ἵνα συγκρατή-
σουν εἰς τὴν πρόσκαιρην αὐτὴν ζωὴν, σ' αὐ-
τότῳ ψεύτικο κόσμῳ ἕνα καλὸ παιδί τοῦ
Γυμνασίου ας, ἕνα ἀλησμόνητο συμμαθη-
τῆ μας.

Δώδεκα χρόνια σχεδὸν, σκυφτὸς ἐπάνω
στὸ μαθητικὸ θρανίον συνεχῶς προόδευε γιὰ

μιὰ ἰδέα γιὰ νὰ γίνῃ μέγας, καὶ ἐπλεκε
ὄνειρα τοῦ μέλλοντός του τὰ ὁποῖα σβύστη-
καν μὲ τὸν ἄκαιρο χαμὸ του.

— Ἦτο μαθητὴς καλὸς καθ' ὅλα του. Φι-
λότιμος, ἀγαθὸς πρᾶος, φιλήσυχος, εὐγενὴς,
εὐσεβὴς προσεκτικὸς καὶ δι' ἄλλο καλὸ γι'
αὐτὸν δύναται τις νὰ εἴπῃ. Οὐδέποτε εἶχε
δώσει ἀφορμὴν ἵνα φλίψῃ τοὺς καθηγητὰς
του καὶ οὐδέποτε εἶχε φιλονικήσει μὲ τοὺς
συμμαθητὰς του. Ἐχαιρεν διὰ τὴν χαρὰν
καὶ ἐλυπεῖτο διὰ τὴν λύπην τοῦ ἄλλου. Ἦ-
το πρότυπον μαθητοῦ καὶ θὰ ἦτο πρότυπον
χρηστοῦ καὶ ἐναρέτου πολίτου ἔὰν ὁ Χάρις
ἐφείδετο τῆς ὑπάρξεως του καὶ δὲν ἀπέκοπτε
μὲ τὸ σκληρὸ του δρέπανο τὸ νῆμα τῆς ζωῆς
του.

Ἦτο γεμᾶτος ἀρετῆς καὶ προτερήματα,
καὶ στολισμένος μὲ χάρες καὶ προσόντα ἐξαι-
ρητικὰ ποῦ στόλιζαν τὸ πατρικὸ του σπῆτι.
Θὰ ἐγγνετο χρήσιμος ἄνθρωπος καὶ ὠφέλι-
μος παράγων μέσα στὴ σημερινὴν κοινωνι-
κὴν ἀποσύνθεσιν ἂν δὲν τοῦ ἔκοψε πρόωρα
τὸ δρέπανο τοῦ χάριτος τὸ νῆμα τῆς ζωῆς του
καὶ ἂν δὲν ἐπέτα σὲ ὑψηλότερο κόσμῳ, σὲ
ὑψηλότερα ἰδανικὰ. Ἄς εἶναι ἐλαφρὸ τὸ
χῶμα ποῦ θὰ σκεπάσῃ τὸ φθαρτὸ σῶμα του
καὶ ἄς εἶναι ἀναπαυτικὸς ὁ τόπος ποῦ θὰ
ξεκουρασθῆ τὸ μυρωμένο πνεῦμα σου' ἄς εἶ-
ναι αἰωνία καὶ ἀλησμόνητη ἡ μνήμη του.

Αἰωνία σου ἡ μνήμη Ἀγαπητὲ μου Γιάννη.

Ὁ συμμαθητὴς του Εὐάγγελος Κα-
σωτάκης προσεφώνησε διὰ τοῦ ἑξῆς ποιή-
ματος:

Ἀείμνηστε συμμαθητὰ μας
Πῶς μᾶς θωρεῖς ἀκίνητος, ἥρεμα ξαπλω-
μένος

στὸ νεκρικὸ κρεββάτι;
Γιατὶ ξαπλώθηκες γοργὰ σὰν παραπονεμέ-
νος

μὲ δλόκλειστο τὸ μάτι;
Γιατὶ μειδίαμα γλυκὸ σὲ' δλόγλυκὸ σου
στόμα

δὲν φαίνεται σὰν πρῶτα;
Γιατὶ ἀθῶαν καὶ γλυκειὰν κι' ἐκφραστι-
κὴ ματιὰ σου

δὲν μᾶς χαρίζεις τώρα;
Καιμήθηκες ἀμέριμνος σὲ αἰώνιο κρεβ-
βάτι

Καὶ ἡ ψυχὴ σου πέταξε στῆς λησμονιάς
τὰ πλάτη.

ὦ! Νὰ ξυπνοῦσες μιὰ στιγμή, νᾶστρε-
φες τὴ ματιὰ σου

Νᾶβλεπες, ὦ! τριγύρω σου, ναί, τοὺς
συμμαθητὰς σου!
Ποῦ περικύκλωσαν αὐτὰ τὰ ἔρμα σάβα-
νά σου

μὲ στήθη πονεῖα.

Γιατὶ ἀφ' οὗ σ' ἀγάπησαν, σ' ἐκτίμησαν
καὶ τώρα πιά
δὲν λησμονοῦνι' αὐτὰ.

Νὰ δῆς δλην τὴν τάξιν σου ποῦναι βα-
ροῦθ' ἄλιμμένη

Καὶ στέφανο δακρύβροκτο μὲ μίαν εὐχὴ
σοῦ φέρνει

Νάσαι τὸ χῶμα σου ἐλαφρὸ κι' ἡ μνήμη
σου αἰώνια

Στὸν τάφο σου νὰ κελαιδοῦν ἄλιμμένα
τὰ ἀηδόνια

Καὶ εἶτα ὁ συμμαθητὴς καὶ φίλος τοῦ
Σπανδάγος Βασίλειος καταθέτων στέ-
φανον ἐξ ὀνόματος τῶν μαθητῶν τῆς
ΣΤης· τάξεως εἶπε ταῦτα:

Ὁ κόσμος σκηνὴ ὁ βίος πάροδος
ἤλθες, εἶδες, ἀπῆλθες.

Μεγάλον καὶ βαρὺ πλῆγμα μᾶς χωρίζει
σήμερον διὰ παντός, ἀλησμόνητε συναδέλφε,
ἀπὸ τὸν εὐγενῆ ἀγῶνα εἰς τὸν ὁποῖον ἐπὶ 6
τώρα ἔτη συναγωνιζόμεθα καὶ τὸν ὁποῖον
μὲ τὴν φαντασίαν μας ἐβλέπομεν ἐστεμμένον
ἤδη μὲ τὸν ἀμάραντον στέφανον τῆς ἐπιτυ-
χίας.

Εἶναι μεγάλη καὶ ἀνέκφραστος ἡ θλίψις
μας διότι καὶ συμμαθητὴς μας ὑπῆρξες καὶ
ἠκολούθησες τὴν Χριστιανικὴν γραμμὴν κα-
τὰ τὰ ἔτη ὅπου συνεζησαμεν δεῖξας μειλίχιον
πρῶτον, εὐγενῆς καὶ καθ' ὅλον χριστιανικὸν
χαριτηῖρα γενόμενος ἐνθερμος καὶ φιλότι-
μος τῶν γραμμάτων θεραπευτὴς τὴν ἐκτί-
μησιν καὶ τὴν ἀγάπην τῶν Καθηγητῶν σου
καὶ ἡμῶν τῶν συμμαθητῶν σου ἀποσπάσας.

Δυστυχῶς τὸ ἀκούραστον τοῦ Χάρωνος
δρέπανον δὲν φεῖδεται οὐδενός, δὲν κάμπει-
ται πρὸ τῶν ἀρίστων χαρακτῆρων, δὲν δει-
λιάει πρὸ τῆς ἀρετῆς ἀλλὰ θερίζει μὲ τὴν
μεγαλυτέραν ἀσπλαγχνίαν ἀδιαφορῶν διὰ
τὰς πικρίας τὰς ὁποίας ἐγκαταλείπει ὀπίσω
τοῦ.

Παρεινώρισε, ἀγαπητέ φίλε καὶ ἀλησμό-
νητε συναδέλφε, τὴν λευκὴν ἐφηβικὴν ψυ-
χὴν σου, τὰς ἀρετὰς αἱ ὁποῖαι σὲ περιέβα-
λον, τὴν ἀγάπην τῶν συμμαθητῶν σου, τὴν
λύπην ἣν ἀφίνεις εἰς τοὺς φιλοστοργούς γο-
νεῖς σου καὶ εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ μὲ μίαν μι-
κρὰν κίνησιν σὲ ἐχώρισεν ἀπὸ τοῦ πρῆστοῦ
καὶ ματαίου τούτου κόσμου διὰ νὰ σὲ στείλῃ
εἰς τὴν χώραν τῆς αἰωνίας καὶ ἀλύπου ζωῆς
καὶ νὰ σὲ κατατάξῃ μεταξὺ τῶν ἀγγέλων.

Ἄπ' ἐκεῖ δὲν θὰ παύσης νὰ εὐχῆσαι ὑπὲρ
τῶν τεθλιμμένων γονέων σου καὶ ἡμῶν τῶν
πνευματικῶν ἀδελφῶν σου οἱ ὁποῖοι κατα-
θέτοντες δι' ἐμοῦ τὸν στέφανον τοῦτον, φέ-

ρον ἐλάχιστον μεγάλης πρὸς σὲ ἀγάπης, δια-
βεβαιῶ, ἀλησμόνητε φίλε καὶ συναδέλφε,
ὅτι θὰ ἐνθυμῶνται πάντοτε τὰς ἀρετὰς σου
καὶ θὰ εὐχῶνται τὴν μνήμην σου αἰώνιαν
καὶ τὸ χῶμα σου ἐλαφρὸν.

Ἡ δὲ μαθήτρια Μαρκάκη ἔγραψε μετὰ τὴν
ἐξ ὀνόματος τῶν συμμαθητῶν τῆς τὸ φέρε-
τρον τοῦ συμμαθητοῦ τῶν κατόπιν δὲ ἐν μέσῳ
δακρῶν τῶν γονέων καὶ συγγενῶν καὶ συ-
μαθητῶν τοῦ ἐτέθη ὑπὸ μαθητῶν ἐντὸς
αὐτοκινήτου δι' οὗ μετεφέρθη εἰς τὸ χωρεῖον
καὶ ἐκεῖ ἐτάφη ἐν μέσῳ βαθείας συγκινή-
σεως.

Τοὺς γονεῖς τοῦ μεταστάντος ἀλησμόνητου
ἀγαπητοῦ συναδέλφου τοὺς τρωθέντας οὕτω
καιρίως καὶ ἀσπλαγχνῶς ὑπὸ τῆς σκληρᾶς
καὶ ἀδυσωπήτου μοίρας συλλυπούμεθα ἐκ
καρδίας καὶ εὐχόμεθα τὸ χῶμα ἐλαφρὸν καὶ
τὴν μνήμην αἰώνιαν τῷ συμμαθητοῦ μακα-
ρηγορίαν ὑπὸ τοῦ ὑψίστου τὸ φάρμακον
τοῦτο ἐν ταῖς πικρίαις.

Βασίλειος Ἰ. Σπανδάγος
Τελειόφοιτος

Στὸ συμμαθητὴ μου ποῦ ἔφυγε

Ὅταν τὴν πρώτην, ὕστερα ἀπὸ τοὺς διχωνι-
σμοὺς, ἡμέρα μὲ τοὺς ἄλλους ἀπόντας ἄκουσα
τὸν ἀριθμὸ σου ποῦ νὰ ἤξευρα πῶς γὰρ πάντα
ἀπὸ τὴν τάξιν μας θ' ἀπουσίαζες, καὶ ὅταν ἀργό-
τερα ρωτοῦσα καὶ ἄκουα πῶς ἦσαν βαρεῖα, στὸ
κρεββάτι ποῦ νὰ φανταζόμενον πῶς δὲν θὰ τὸ ἄ-
φηγες παρὰ γιὰ νὰ μπῆς εἰς τὸ τελευταῖον σου
στό μνήμα.

Εἶχα τὴν ἐλπίδα πῶς γρήγορα πάλι, καλὸ παι-
δί, θὰ σὲ ξαναβλέπαμε στὸ θρανίον σου καθισμένο
μὲ τὸ χαμόγελο τῆς καλωσύνης πο ποτὲ δὲν ἔ-
φυγε ἀπὸ τὸ γλυκὸ σου πρόσωπο. Αὐτὴ τὴν
ἐλπίδα, ποῦ πάντοτε μᾶς κρύβει τὴν ἀλήθεια,
τὴν εἶχα ὡς ἐκαίνη τὴ μέρα ποῦ μάθαμε πῶς σὺ
ὁ πῶς καλὸς μας καὶ εὐγενικὸς συμμαθητὴς ἔ-
φυγες γιὰ πάντα.

Τὴν ἡμέρα ἐκαίνη ἐνῶ στὸ μάθημα τῶν Ἑλ-
ληνικῶν δακρύσαμε στὸ διάβασμα τῶν στίχων
τοῦ Σοφοκλέη ποῦ ἡ Ἥλέκτρα θρηνηθεῖ ὅταν κρ-
τᾶ στὰ χέρια τῆς τὴν σιγάτην πιά τοῦ ἀδελφοῦ
τῆς δακρύσαμε καὶ θρηνούσαμε ἀληθινά, σὰν ἄλ-
λοι Πῶλοι, τὸν πνευματικὸν μᾶς ἀδελφὸν νεκρὸν
καὶ τὴν δυστυχισμένην του μητέρα ποῦ ἦλθε γιὰ
νὰ δῇ σ' αὐτὴ τὴ θέσι τὸ γυῖόν τῆς, τὸ καμάρι-
της. Βιάστηκες ἀδελφέ μας νὰ φύγῃς καὶ δὲν εἶ-
χες τοῦλάχιστον τὴν ὑπομονὴν νὰ περάσουν οἱ 3
μῆνες γιὰ νὰ τελειώσης τὸ ἔργον σου ποῦ τόσο ὡ-
ραῖα τὸ δούλευες. Μήπως δὲν ἔμενες εὐχαριστη-
μένος ἀπὸ τὴν ζωὴν ποῦ μὰς μᾶς περνοῦσες; μῆ-

πως σε τίποτε χωρίς να θέλωμε σε είχαμε λυπήσει ή μήπως επειδή ήσουν τόσο μετριοφρων έφυγες ίσα ίσα τή στιγμή που ήά έπερνες τό βραδειο των κόπων σου, τόσο πολύ τό χωριουδάκι σου σ' ανάγκητησε που μία ώρα αρχύτερα έτρεξες να πα και να ξεκουραστής εκεί για πάντα; Με τί καρδιά τήν άδεια σου θέσι ήά βλέπωμε; και πως ήά ακούωμε τόν αριθμό 22 που είχες;

Πως ήά ξεγάσωμε τήν ώρα που για τελευταία φορά ήλθαμε να σε δοθμε κι' ενώ έδλέπαμε τό ήρεμο κι' ευχαριστημένο σου πρόσωπο κλαίγαμε μαζί με σένα που έφυγες και τους δυστυχημένους σου γονείς που έχαναν ένα τέτοιο παιδί τίς ελπίδες των, τά όνειρα των...

Ο ήλιος θέλησε για ήσπερη φορά να σ' άπκαμαρώσει, άδελφέ μου, και τήν ώρα που σ' έπερναν φάνηκε ανάμεσα από τά σύννεφα τά θαρρείς τόσων μερών και στεφάνωσε για μία στιγμή τό πρόσωπο σου με χρυσό φωτιστέφανο όπως σ' άξίζει.

Αυτή είναι ή εικόνα σου που ήά μας μείνη για πάντα.

Νίνα Δάβη

Στόν άλησμόνητο συμμαθητή 'Ιωάννη Σταυγιανουδάκη

Μας πλήγωσεν ο πρόωρος χαμός σου
σαν δίκαιο μαχαίρι τήν καρδιά μας
Κ' άπ' τήν ψυχήν της μάνας που γεννιά-
σου

δεν πόνησε λιγότερ' ή δικιά μας
Μας έφυγες γοργά σαν χελιδόνι
που στο ταβάνι άφίνει τήν φωλιά του
Κι' εις άλλο κόσμο τά φτερά του άπλώνει
κι' άλλου σκορπα τήν ώμορφιά του
Μας έφυγες, μας έφυγες άλήθεια
τήν μαύρη θλίψη άφημες τήν φτερωτή
Κι' έφώλιασε στα σπλαγχνικά τά στήθια
του κάθε σου φτωχού συμμαθητή
Μά σαν ή μοίρα τόχε έτσι γράψει
πρόωρα κάθε γνωστός σου να σε κλάψη
Κι' έμεις άπ' τήν καρδιά τήν πονεμένη
εύχόμεθα ή μνήμη σου αιώνια να μένη

Ε. ΛΑΠΠΑΙΟΣ

Τελειόφοιτος

Η νύχτα του Μ. Σαββάτου

Όταν ήκούοντο οι πένθιμοι ήχοι της καμπάνας του Μ. Σαββάτου μία μάνα που είχεν ένα και μόνον παιδί και τό είχεν άρρωστο ξύπνησεν άπ' τά μαύρα όνειρα που έβλεπεν και πλησίασεν εις τό κρεβάτι του αγαπημένου της τέκνου. Και με μεγάλην λαχτόρα που τέτοιες ώρες έξουν μόνον αι μητέρες, τό πήρεν στην άγκαλιά της και τό πλησίασεν εις τό φως της τρομοσβυ-

νούσης κανδύλας δια να πεισθή ότι ήτο όνειρον.

Μά τό μικρό εκείνο άγγελάκι χωρίς διόλου να κλάψη και να φωνάξη σαν τ' άλλα παιδιά εκείνην τήν ώρα όπως όταν μαραθή τό λουλούδι που γέρνει, έτσι έγειρε και αυτό τό κεφάλι του, στην θεομήν της μητέρας του άγκαλιά και μετ' όλίγον ξεψύχησεν. Κοιτάζει ή δυστυχής μητέρα τό ώρολόγιον ήτο μεσάνυχτα. Τήν ίδιαν στιγμήν άφίνει τό παιδί της στην νεκρικήν του πλά κλίνη και συγχρόνως με δάκρυα εις τοίς όφθαλμούς τρέξασα άγκάλιασε τήν εικόνα του Χριστού, τήν 'Ανάστασιν, και τόν ευχαρίστησε διότι πήρε μαζί του ένα ακόμα άγγελοῦδι στα όμορφα παλάτια τ' ουρανού.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Γ. ΔΕΡΜΙΤΖΑΚΙΣ

Μαθητής Αης Γυμνασίου Ρεθύμνης.

— 0 —

ΣΤΟΝ ΕΡΧΟΜΟ ΤΗΣ ΑΝΟΙΞΗΣ

Γοργοσιμώνει ή άνοιξη με χίλιες ώμορφάδες

Και με στολίδια άτίμητα φωτιστεφανωμένα.

Της χειμωνιάς παρέρχονται ή κρυές χλωμάδες

Και ο χειμώνας του καιρού συντριμμεν' άργοπεθαίνει

Τ' άηδόνια ξαναρχίσανε τά δλόγλυκα τραγούδια

Και στής πυκνές της φυλλωσιές τονίζουν δλοένα.

Στόν κήπο ξαναθίζουνε και πάλι τά λουλούδια.

Που του χειμώνα οι παγωνιές τά είχαν μαραμένα.

Όλα τριγύρω ξαναζούν, πέρνουν ζωή και πάλι

Τά γιούλια, τά τριαντάφυλλα, τά κρινά και τά φούλια.

Τό κῦμα τώρα σιγασβεί 'κει πέρα στ' άκρογιαλί.

Και της νυχτιές δλόλαμπρη φαντάζει κόρα ή πούλια

Είναι μακρυνά πολύ μακρυνά ή άνοιξη για μένα.

Τι κι' αν σιμώνη ή άνοιξη όδοστεφανωμένη;

Όλα τριγύρω φαίνονται σε με βαρυσθλιμμένα.

Κι' όλα τά βλέπω θλιβερά, τήν φύσιν παγωμένη!

Ρεθύμνον 17-2-30 Ν. Ε. Γ. Σα

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ-ΕΠΙΚΑΙΡΑ

ΜΕΤΑ μεγάλης συγκινήσεως αναφέρομεν την αποστολήν δι' ἐνίσχυσιν τοῦ περιοδικοῦ μας (200) δραχμῶν ὑπὸ τοῦ μεγάλου καὶ σεβαστοῦ μας Γυμνασιάρχου Νεαπόλεως κ. Γω. Δασκαλάκη. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ θεωροῦμεν δίκαιον νὰ προσθέσωμεν ὄχι πλέον νέον τι ἀλλὰ γνωστὸν εἰς πάντας τοὺς γνωρίζοντας αὐτὸν καὶ τοὺς σχόντας τὸ εὐτύχημα νὰ ὑπάρξουν μαθηταὶ του ὅτι τοιοῦτοι διδάσκαλοι τιμῶσιν ἑαυτοὺς καὶ περιποιῶν τιμῆς τὴν πολιτείαν εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκουσι.

Με πολλὴν εὐχαρίστησιν δεχόμεθα τὴν εὐγενῆ ἰαύτην καὶ δι' ἡμᾶς μεγάλην χειρονομίαν καὶ εὐχαριστοῦμεν τὸν σεβαστὸν μας καθηγητὴν.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΝΤΕΣ κατωτέρω μέρος ἐπιστολῆς τοῦ προθύμου νὰ ὑποστηρίξῃ πᾶν εὐγενὲς ἔργον, νὰ συμβάλλῃ δραστηρίως εἰς πᾶσαν φιλοπρόδοτον πράξιν, τοῦ ὑποστηρίξαντος τόσον ἐνθέρμως τὸ περιοδικὸν μας διευθυντοῦ τοῦ Διδασκαλείου Ἡρακλείου κ. Μπουδλότου, θερμῶς εὐχαριστοῦμεν αὐτὸν.

Ἡράκλειον 26 Φεβρουαρίου 1930

Ἄφ' οὗ θεοῦ σᾶς συγχαρῶ γιὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ περιοδικοῦ σας καὶ τὴν προσπάθειαν ποῦ φαίνεται ὅτι καταβάλλετε γιὰ τὸν πρὸς τὰ πρόσω βηματισμὸν, τὸν ὁποῖον ὀλόψυχα θὰ εὐχηθῶ νὰ συνεχίσετε, γιατί γύρω ἀπὸ σᾶς, τὴν μαθητιῶσαν νεότητα, πολλὰ ὄρατα ὄνειρα νομίζω πῶς πρέπει νὰ πλέκονται καὶ ἐλπίδες νὰ περιστρέφονται, ἔχω νὰ σᾶς προσθέσω ὅτι θὰ με εὐροντε καθὼς καὶ τὸ Διδασκαλεῖον μου προθύμον εἰς τὴν ὑποστήριξιν καθ' ἠθικῆς καὶ εὐγενοῦς ιδέας. ....

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Διδασκαλείου
ΣΤ. ΜΠΟΥΡΑΩΤΟΣ

Εἰς τὸν τόσον προσπάθειαν καταβάλλοντα ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ μας διὰ τὸν πρὸς τὰ πρόσω βηματισμὸν αὐτοῦ καὶ τὸ σεβαστὸν ποσὸν τῶν 200 δραχμῶν διαθέσαντα δι' ἐνίσχυσιν τοῦ περιοδικοῦ μας σεβαστὸν μας καθηγητὴν τῶν Ἰησηευτικῶν κ. Κ. Παυλογεώργην ἀπευθύνοντες θερμῶτα εὐχαριστήρια προσθέτομεν ὅτι μὲ τοιοῦτους ὑποστηρικτὰς ἀναμφιβόλως θὰ καταστῇ τελεία ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ἡ «Μαθητικὴ Ἠχώ» μας.

ΤΟΥΣ σεβαστοὺς Γυμνασιάρχους, κ. Διευθυντὰς Ἡμιγυμνασίων, προέδρους κοινοτήτων καὶ τοὺς ἀγαπητοὺς συναδέλφους τῆς Κρήτης τοὺς προθύμως ὑποστηρίξαντας τὸ περιοδικὸν μας εὐχαριστοῦμεν.

ΚΑΙ νέα σεισμικὴ δόνησις, οὐδὲ πολὺ ἀσθενῆς, ἔλαβε χώραν τὴν Πέμπτην, 6 Μαρτίου συμπληρώσασα τὰς καταστροφὰς τὰς ὁποίας εἶχεν ἐπιφέρει ἡ προηγουμένη. Οἱ μαθηταὶ τοῦ Γυμνασίου Ρεθύμνης εὐτυχῶς εὐρίσκοντο εἰς τὴν ἐξοχὴν χάρις εἰς τὴν πρόνοιαν τοῦ σεβαστοῦ μας Γυμνασιάρχου καὶ τῶν κυρίων καθηγητῶν. Δὲν δυνάμεθα ν' ἀρνηθῶμεν ὅτι καὶ ἡ θεία πρόνοια συνέβαλεν εἰς τοῦτο διότι ἂν καὶ τὴν προηγουμένην καθὼς καὶ τὴν ἐπομένην ὁ καιρὸς ἦτο κατάλληλος, ὅμως δὲν ἀπεφάσισαν κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας νὰ ἐξέλθῃ τὸ Γυμνάσιον εἰς περιπάτον.

Τὰ ἀποτελέσματα τῆς προνοίας ταύτης εἶνε εὐνόητον πόσον ὠφέλιμα ἦσαν διότι οἱ καταπεσόντες λίθοι ἐκ τῶν τοίχων τοῦ σχολείου μας θὰ ἐτραυμάτιζον ἀναμφιβόλως τοὺς μαθητὰς. Εἴθε ἡ νέα σεισμικὴ δόνησις, τὴν ὁποίαν ἀπευχόμεθα νὰ μᾶς εὐρη εὐρισκομένους πάλιν ἐκτός καὶ πρὸς τοῦτο ἄς κάμνωμεν συχνοὺς περιπάτους.

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΜΙΑ ΔΡΑΠΕΤΕΥΣΙΣ

Από την Μικρασιατική καταστροφή του 1922

Ὁ βαρὺς χειμῶνας εἶχε παγώσει τὴν τέως ὠραιότατην καὶ παμφοροτάτην Ἑλληνικὴν Μ. Ἀσίαν, ὅτε εὐρισκόμεθα ἀκόμη εἰς τὴν πατρίδα μας ὑπὸ τὴν ἐπιβλεψίν τοῦ ἀγρίου κατακτητοῦ περιμένοντες ἡμέραν μετὰ τὴν ἡμέραν τὸ τραγικὸν μας τέλος. Μίαν ἡμέραν εὐρισκόμενοι εἰς τὰς οἰκίας μας ἠκούσαμεν κραυγὰς θρήνων καὶ ὀδυρμοὺς, ἐνῶ μεταξὺ αὐτῶν τῶν φρικαλέων ἐπιφωνημάτων ἠκούοντο αἱ ἀγριαὶ φωναὶ τῶν Ἀσιανῶν δημίων ποῦ ἐδίψουν ἀπὸ αἷμα χριστιανικόν, νὰ διατάσσουν τοὺς τριδυστύχους αὐτοὺς Ἕλληνας νὰ τοὺς ἀκολουθήσουν.

Ἐξήλθουμεν εἰς τὸν δρόμον ἀλλὰ τὸ ἀγριὸν βλέμμα ἐνὸς ἀνθρωποθηρίου μᾶς εἶδεν καὶ ἀμέσως ἀνασπάσας μάχαιραν τεραστίων διαστάσεων, ἔτρεξεν κατ' ἐπάνω μας, διατάξας νὰ τὸν ἀκολουθήσωμεν. Αὐτὸς μᾶς ὠδήγησεν εἰς τὸν στρατιωτικὸν σταθμὸν. Ἐκεῖ καὶ ἄλλα θύματα τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς ἀνέμενον γονατισμένοι τὸ τέλος των τὸ ὁποῖον ἴσως δὲν ἦτο καὶ μακρὰν. Μᾶς διέταξεν νὰ γονατίσωμεν ἡμεῖς δὲ ὑπακούσαμεν, διότι μία μικρὰ παρακοῆ θὰ μᾶς ἐστοίχιζεν τὴν ζωὴν. Εἰς τὴν θέσιν αὐτὴν ἐμείναμεν περίπου τρεῖς ὥρας. Ὅταν ἐτελείωσεν αὐτὸ τὸ μικρότατον βασάνισμα μᾶς ὠδήγησεν εἰς μέρος ὑπόστεγον τὸ ὁποῖον ἄλλοτε ἐχρησίμευεν ὡς σταῦλος, διὰ νὰ διέλθωμεν τὴν νύκτα. Ἡ νύξ ἐκείνη ἦτο μία ἀπὸ τὰς παγωμένας νύκτας τοῦ Δεκεμβρίου, ποῦ ὁ βόρειος ἀνεμος καταστρέφει τὸ πᾶν κατὰ τὴν διάβασίν του, καὶ ἀπειλεῖ νὰ ἐκκριζώσῃ καὶ αὐτοὺς τοὺς γίγιντας τοῦ δάσους ὡς νὰ ἤθελεν καὶ αὐτὸς νὰ μιμηθῇ τὰ ἀγρια τέρατα ἅτινα κατὰ στίφη ἐξῆλθον ἀνά τὴν ὄρσειαν καὶ πλουσίαν Ἰωνίαν τὴν πάλαι μητέρα τοῦ φημισμένου Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ καὶ τοῦ μεγάλου ποιητοῦ Ὀμήρου σφάζοντα, ἀτιμάζοντα καὶ σύροντα εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν. Διήλθουμεν αὐτὴν τὴν μακροχρόνιον νύκταν ἐν πλήρη ἀγωνίᾳ, ἀλληλοερωτώμενοι τί θὰ μᾶς συμβῇ. Τὴν πρωΐαν κατὰ τὴν 7ην ὥραν ἦλθεν ἓνας Τοῦρκος ὀπλισμένος μέχρι ὀδόντος καὶ μᾶς εἶπεν νὰ ἐγερθῶμεν καὶ νὰ ἐτοιμασθῶμεν διὰ πορείαν. Χωρὶς νὰ φάγωμεν τίποτε ἐξεκινήσαμεν, βαδίζοντες τὴν ὁδὸν τὴν ἀγούσαν εἰς τὸ ἀγνωστον. Κατ' ὁδὸν τὰ αἰμοβόρα τέρατα ἤρχισαν τὸ ἀπαίσιον ἔργον των, ἔσφαζον τοὺς γέροντας καὶ τὰ παιδιὰ, ἀτιμάζον τὰς γυναῖκας. Ἐτοῖ ἐβαδίζαμεν περίπου 7 ὥρας ὅπου εἰς ἀπόστασιν χιλιομέτρων διεκρίναμεν σιτό-

χωρα σημεῖα. Μία ἀγωνία σανάμα καὶ ἓνας τρόμος μᾶς κατέλαβεν. Ὅταν ἐπλησιάσαμεν μόλις διεκρίναμεν τὰ σώματα τῶν ἀτυχῶν Ἑλλήνων τὰ ὁποῖα ἀκρωτηριασμένα ἔκειντο εἰς τὸ μέσον τοῦ δρόμου.

Περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου ἐφθάσαμεν εἰς τὸν Ἐρμου ποταμὸν. Ἡ δίψα, ἡ πείνα καὶ αἱ κακοῦ χία εἶχον καταβάλει τοὺς περισσοτέρους ἐξ ἡμῶν. Ὅταν ἐφθάσαμεν πλησίον τοῦ Ἐρμου μᾶς ἐδόθη ρητὴ διαταγὴ νὰ μὴν πῖη κανεὶς ὕδωρ. Ἀλλὰ ἡ διαταγὴ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐκτελεσθῇ, διότι εἴμεθα ὅλοι νήστευσι, διψασμένοι καὶ κατάκοποι ἐκ τῆς πορείας. Οἱ τολμηρότεροι τῶν χωρικῶν ἔτρεξαν πρὸς τὸν ποταμὸν καὶ ἔσκυψαν διὰ νὰ πιοῦν ἀλλὰ οἱ Τοῦρκοι ἐπέμενον νὰ ἐκτελεσθῇ ἡ διαταγὴ των, καὶ μόλις εἶδον τοὺς τολμηροὺς χωρικοὺς νὰ παραβιάζουν αὐτὴν ἐκεντήσαν τοὺς ἵππους των ἐπλησίασαν καὶ ἤρχισαν τὸ μακελειό. Τότε εὗρον ἐγὼ εὐκαιρίαν καὶ ἀπεσπάθην ἐκ τῶν ἄλλων ὁμοχωρῶν μου. Ἐφευγα δὲ χωρὶς νὰ γνωρίζω ποῦ πηγαίνω. Ἡ νύχτα εἶχε προχωρήσει πολὺ. Οἱ πόδες μου ἤρχισαν νὰ τρέχουν αἷμα, ἡ δίψα, ἡ πείνα καὶ ἡ κούρασι μὲ κατέβαλον καὶ ἠσθάνομην τὴν ἀνάγκην νὰ ἀπαυθῶ. Ἀλλὰ μέρες κατάλληλον δὲν ὑπῆρχεν. Ὅλο θάμνοι καὶ πέτρες μὴ δυνάμενοι νὰ κρύψουν ἓνα ἀνθρώπινον σῶμα. Εἰς ὄλην τὴν πεδιάδα ἐβασίλευεν μία νευρική σιγή, ὁ βόρειος ἀνεμος εἶχε κοπάσει καὶ οὔτε ἓνα φύλλον τῶν δένδρων δὲν ἐκινεῖτο. Αἴφνης εἰς ἀπόστασιν 1500 μέτρων διεκρίναμεν ἀσθενὲς τι φῶς.

(ἰκολουθεῖ)

Κωνσταντῖνος Πολύζος Γβ'.

ΓΥΜΝΟΣ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ ΜΟΥ

Πατρίδα! ὦ λέξις ἅγια! λέξις ἱερὰ καὶ θεία!
Πατρίδα μου, πατρίδα μου γλυκεῖα μου Ἰω-
[νία!
Πατρίδα μου ἀλησμόνητη, πολὺκλαυστη γὰ
[γὰ μένα,
οὐδέποτε ἐν ὄσφ ζωὴ μακρὰ ἀπὸ σὲ στὰ ξένα
θὰ παύσω τοῦ νὰ σὲ θρηνῶ με μᾶτια δακρυ-
[σιμένα.
Διότι εἶναι ἡ πατρις τοῦ θεοῦ ἐκεῖνον Ὀ-
[μήρου.
Ἡρόδοτου τοῦ ἱστορικοῦ, Θαλῆ τοῦ Μιλήσιου.
Τι κα' ἂν στενάξῃς σήμερα εἰς τὸ ζυγὸ τοῦ

τι κι' αν εχθρον σε βάλανε εις το βυθόν του
 [Τούρκου
 βούρκου:
 Εγώ, πατριδα μου γλυκειά, πάντα θα σε
 [θυμούμαι,
 έσένα θα όνειρεύομαι, ακόπη κι' αν καρπι-
 [μαι
 βλου του κόσμου αγαθά. Τι είν' αγαθά του
 [κόσμου
 μπροστά σε σε πατριδα μου; Καλύτερα τό
 [φως μου
 να χάσω από τα πύατα μου παρά να 'ρθή
 [σιό νου μου
 έστω και σκέψη μοναχά έσένα να ξεχάσω.
 Καλύτερα πατριδα, μου τη σκέψη μου αν χάσω.
 Σμύρνη! Πατριδα μου γλυκειά με τ' όμμορ-
 [φο άκρογαλι,
 ατάσιν αυτού, περιμενε, γιατί θα 'ρθούμε
 [πάλι
 όποτε θέλομεν φιλει τό ιερόν σου χώμα
 με αυτό δά τό ιαλαίπωρο και άθλιον μας
 [σώμα.

Βασίλειος Πανάγος
 Τελειόφριτος

Ο Μπαντελιός μας

Αν πιστεύω να ύπαρχη κανείς μαθητής που
 να μην αισθάνεται εξααιρετική συμπάθεια για τον
 Μπαντελιό τον επιστάτη μας.

Πόσες ψυχές μαθητών δεν χαίρονται εις τό ά-
 κουσμα του γλυκού ήχου του κουδουνίσματος του!
 Πόσων δεν επληρώνεται ή παιδική επιθυμία έ-
 κεινη την ώρα! Πόσους δεν γλυτώνει από την φο-
 βερή εξομολόγησιν των κυρίων Καθηγητών μας!
 Πόσους δεν σώζει από τό μαθητικό πουργατό-
 ριον!!

Τόν άκοιμε σιγά σιγά να ανεβαίνη την σκάλα
 και σε λίγη ώρα να κτυπά τό κουδούνι, που ό ή-
 χος του μας δίδει την ελευθερία μας. "Α! τότε
 πια Μπαντελιός δεν σημαίνει για μας τό όνομα του
 καλού μας επιστάτη, αλλά σημαίνει σωτήρ, έλε-υ-
 θερωτής. Τότε άμέσως μου έρχεται να φωνάξω, ν'
 άκουσθώ άπ' όλο τον κόσμο, τό τραχούδι: "Αχ
 Μπαντελιό πώς μας τυρανεύεις ώσπου να παίξεις
 τό κουδούνι της έξόδου . . .

"Όλοι τον αγαπούμε, όλοι τον εκτιμούμε πάν-
 τοτε και ίδιως όταν τον κούμε να δίδη τό σύνθη-
 μα της ελευθερίας μας.

Ασφαλώς ό Μπαντελιός θα πάη εις την Πα-
 ράδεισο. Άκουσε όμως Μπαντελιό μου να σου πώ
 μιá συμβουλή, αν θές ν'άρθη εις τόν Παράδεισο
 και ή γυναίκα σου και τά παιδιά σου κτύπα όσο
 μπορ. Ίς πιά γρήγορα τό κουδούνι της έξόδου!

ΑΙΜΙΛΙΑ ΒΑΛΑΡΗ
 Τάξις Στ!

ΓΙΑ ΤΗ «ΜΑΘΗΤΙΚΗ ΗΧΩ»

Αγαπημένη μου «Ηχώ»

Σε σένα που ή έκδοσή σου μου προξέ-
 νησε άμέτρητη χαρά.

Σε σένα που είσαι τό στολίδι του Γυ-
 μνασίου μας και που κρατείς πολύ ψη-
 λά την τιμή του

Σε σένα που με την έκδοσή σου εξέπλη-
 ρώθηκε ό παντοτεινός και διακαής πόθος
 όλων των φιλοτίμων μαθητών του Γυμνα-
 σίου μας που από χρόνια σε περιμεναν.

Σε σένα που με τό είναι σου και με τη
 ζωογόνο σου δύναμη ένθαρρύνεις και
 προτρέπεις κείνους που αγωνίζονται
 τόν καλόν άγώνα των γραμμάτων.

Σε σένα που έξωτερικεύεις τά ευγενικά
 και ιδανικών καρδιών.

Σε σένα, τέλος, τό πνευματικό μας παι-
 δι, στέλνω τις πιο θερμές εύχες μου, βγαλ-
 μένες από τά κατάβαθα της ψυχής μου
 και εύχομαι να ζήσης και να μεγαλώσης
 μέσ' στην εύτυχία που με την ύπαρξή
 σου σκορπίζεις.

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΤΣΟΥΚΝΑΚΗΣ

Δα! Γυμνασίου Ρεθύμνης

Δημοσιεύομεν τό κατωτέρω ποίημα
 συν τοίς άλλοις, αποβλέποντες εις τά ευ-
 γενή συναισθήματα άτινα έκίνησαν την
 μαθήτριά ταύτην, εις συγγραφήν τού-
 του.

Πρός την «Μαθητική ήχώ»

"Εσείς όπου εκάματε την «Μαθητική ήχώ» μας
 θερμά συγχαρητήρια κι' εγώ σ' έλους σας δίδω.
 Γιατ' ή «Μαθητική ήχώ» ώς ήδη κατηγορείται,
 ό καθένας με τάς γνώμας του καλά θα την
 στολίζει.

Θά έξυπνά τό πνεύμα μας μανθάνοντας πολλά
 και προσπαθήσετε παιδιά να γράφετε καλά.

"Ηχώ άπ' την καρδιά σου εύχομαι πολύ να προ-
 σθεύσης.

Τ' αγαπητά τά τέκνα σου άριστα να τελέψης
 Στοιχούς κι' εγώ θα έξυμνώ σε σε χρυσή ήχώ μου
 κι' εις τάς λαμπράς σελίδας σου άς είν' και τό
 γραπτό μου

"Ηχώ που εξ αιτίας σου ποιήτρια θα γίνω,
 τους άρφανούς τους στοίχους μου πάντα σε σε
 θα δίνω

και μη τους διώξης πάρε τους πτωχοί! αν είναι
 δέ τους
 και μέσα εις την σελίδα σου όμορφοχάραξέ τους.

(ΔΟΓΗ)

Μαθή ρια Γυμνασίου Δα!

ΓΕΩΡΓΙΚΑ

Β! ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΣ ΤΟΥ ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΥ

(συνέχεια Β')

Ο έμβολιασμός ως είπομεν είναι μία σπουδαία εργασία εις τούς γεωργούς (ή της δεινδροκομίας) διότι διά του έμβολιασμού διατηρούνται και πολλαπλασιάζονται θλαί αι καλά ποικιλία των όπωρ κών· ακόμα δε διά του **άνεμβολιασμού** (όταν δηλ. έμβολιάζωμεν, εν δένδρον δύο, τρείς ή και περισσοτέρας φορές λαμβάνοντες έμβόλια από αυτό τό ΐδιον) βελτιούνται (καλυτερεύουν) πάρα πολύ οι καρποι των δένδρων.

Διά του έμβολιασμού επίσης εξημερούνται και μεταβάλλονται εις πολύ προσοδοφόρα τά άγρια και σχεδόν άγρηστα δένδρα, όπως αι άγριαλαίαι, άγριαπιδέαι, άγριαμυγαλαίαι, άγριοκερασάαι κ. τ. ά.

Έκλογή και συλλογή των έμβολίων ή κεντραδίων.

Εις την έκλογήν των κεντραδίων τά όποια ήά μεταχειρισθώμεν πρέπει να προσέξωμεν παρά πολύ. Ποτέ δεν πρέπει να λαμβάνωμεν κεντράδια από γηραλέα και εξηντημένα δένδρα, διότι ταυτα είναι συχνά προσβεβλημένα από ασθιενείας τάς όποιας ασφαλώς ήά έχουν κατόπιν και θλατά δένδρα τά όποια ήά γίνουιν από τά κεντράδια αυτά. Το καλύτερον είναι τά κεντράδια να λαμβάνωνται από δένδρα μεγάλα μόν, άλλ' ουχι γηραλέα, καρποφορούντα πολύ και παρουσιάζοντα θλατά χαρακτηριστικά των ποικιλιών τάς όποιας ήέλωμεν να αποκτήσωμεν.

Σπουδαίαν σημασιαν έχει ακόμα και τό μέρος του δένδρου από τό όποιον ήά ληφθώσι τά κεντράδια. Εκ τούτων τά μόν λαμβανόμενα από τό επάνω μέρος των δένδρων και από κλάδους πολύ ζωηρούς και διευθυνομένους προς τά άνω, δίδουν δένδρα πολύ ζωηρά μόν αλλά καρποφορούντα ολίγον. Τά δε λαμβανόμενα από τούς χαμηλοτέρους κλάδους και τούς εστραμμένους προς την γην δίδουσι δένδρα πολύ αδύνατα. Τά καλύτερα κεντράδια λοιπόν τά δίδουν οι προς τά πλάγια κλάδοι, και εξ αυτών πάλιν εκείνοι οι όποιοι έδωσαν κατά την τελευταίαν έσοδείαν τούς άφθονωτέρους και ωραιωτέρους καρπούς.

Όροι άναγκαίοι διά την επιτυχίαν του έμβολιασμού.

Διά να έχωμεν βεβαιότητα περι της επιτυχίας του έμβολιασμού πρέπει να προσέξωμεν πολύ εις τά εξής.

- 1) Να έμβολιάζωμεν μεταξύ των τά δένδρα, τά έχοντα ομοιότητα και συγγένειαν.
- 2) Να έμβολιάζωμεν εις την κατάλληλον δι-

έκαστον τρόπον έμβολιασμού εποχήν.

3) Να μεταχειρισθώμεθα πάντοτε εργαλεία πολύ κοπτερά.

Ο έκτελών τούς έμβολιασμούς πρέπει να έχη μεγάλην πείραν, ώστε να παρασκευάζη καταλλήλως και να εφαρμόζη τελείως τά έμβόλια ή κεντράδια επί των υποκειμένων, έκτελών την εργασίαν ταύτην μετά ταχύτητος.

4) Να μη έμβολιάζωμεν όταν έρέχει ή όταν κάμνει πολύ ψυχός.

5) Να δένωμεν τά έμβόλια στεσά μόν άλλ' ουχι και πάρα πολύ σφιχτά.

6) Τέλος αλείφωμεν τάς πληγγάς με άλοιφήν να μη εισχωρούν τά νερά της βροχής και δια να μη τά ξηραίνη ο ήλιος.

Προετοιμασία των προς έμβολιασμόν δένδρων.

Τά δένδρα τά προσωρισμένα να έμβολιασθώσι δι' ένοφθαλμισμού καθαρίζονται πρωτίτερα από θλους τούς κλαστούς ή κλάδους οι όποιοι εύρισκονται από τό μέρος που ήά γίνη ο έμβολιασμός και κάτω. Τά δε δένδρα τά όποια ήά έμβολιασθώσι δι' έγκεντρισιμό (στεφανίτου ή διά σχισμής). Αυτά κόπτονται 10 πάντους ύψηλότερα από τό σημείον εις τό όποιον ήά γίνη ο έμβολιασμός και 15—20 ήμέρας πρό αυτου.

Τούτο γίνεται, δια να συγκεντρωθώσι οι χυμοί εις τό μέρος που ήά γίνη ο έμβολιασμός όστις τοισυτοτρόπως επιτυγχάνει και ευδοκιμεί καλύτερον.

(άκολουθεί)

Παντελής Π. Βασιεδάκις
Τελειοφ. Γυμνασίου

Άγαπητοί συνάδελφοι

Δέν είναι άκριβές ότι τό περιοδικόν «Πρόοδος» είναι τό ευθηνώτερον μαθητικόν περιοδικόν της Ελλάδος, διότι και ή «Μαθητική Ηχώ», δωδεκασελίδος πάντοτε, είναι ευθηνόν ως και ή «Πρόοδος».

Και σήμεραν ενεκα πληθώρας επικαίσιου ύλης αναγκαζόμεθα να διακόψωμεν τό περι «Ευρυθροΰ Σταυροΰ» θέμα του όλοίου την συνέχειαν εις τό άπόμεινον φύλ. δημοσιεύομεν.

ΤΥΠΟΙΣ ΑΔΕΛΦ. ΚΑΛΑΓΖΑΚΗ

Ο ΣΥΝΤΡΟΦΟΣ ΤΗΣ ΛΗΘΗΣ

Ἐξέρανεν ἀκτίνα θλιβερῆ
τοῦ τάφου σου τὰ νεκρικὰ στεφάνια,
ἔπου ἢ εὐωδία τους ἄροσερῆ
συντρόφενε δάκρυα καὶ λιβάνια.

Τὰ ροδοπέταλ' ἀγρωρὰ ξερὰ
τὰ νεκρικὰ λουλούδια σκορπισμένα
ἀμύριστα κ' ἢ ἔχθηρὰ τοῦ Βορρᾶ
παράσυρε καὶ σκόρπισε ἕνα ἕνα

Κι' ἀπόμεινε τὸ μάρμαρο ὄρφανὸ
σὰν μέσ' στῆ λησμονιᾷ καταρριμμένο
τὸ κανδυλάκι ἀράχνιασε στυγρὸ,
καὶ τὸ θαμνὸ γυαλί του ραγισμένο.

Μονάχα πάντα φύλακας πιστὸς,
γέρνει τὸ λιγερὸ τὸ κυπαρίσσι
μὲ κλάμα συντηρώντας τὸν στυγρὸ
γέρνει σιγὰ σιγὰ νὰ τὴ φιλήσῃ.

Καὶ καθ' αὐγὴ κινώντας τὴν κορφή
ἀπὸν' ἀπ' τὰ μάρμαρα νὰ νεκρωμένα.
Σκορπᾶ μιά δέητη, μιά προσευχή
καὶ δάκρυα μ' ἀγίασμ' ἀνακατωμένα.

ΜΑΡΙΑ ΣΚΟΥΔΟΥΑΗ
μολήτρια Ε. τάξεως

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΣΤΗΛΗ

Η ΤΕΧΝΗΤΗ ΜΕΤΑΞΑ

συνέχεια

Συγχρόνως ὅμως ἐπολλαπλασιάσθησαν καὶ αἱ ἀνάγκαι τῶν μέσων τῆς κοινῆς τάξεως, καὶ τὰ μεταξωτὰ ἐνδύματα ἄτινα κατ' ἀρχάς ἦσαν τὸ προνόμιον τῶν πλουσίων, ἤρχισαν νὰ κοσμῶσι καὶ τοὺς ἀλιγώτερον εὐπόρους καὶ νὰ γίνωνται ὁσημέραι μᾶλλον περιζήτητα. Ἡ Βιομηχανία προσεπάτησεν ἤδη νὰ εὕρῃ μέσα, ὅπως δυνατὴν νὰ παρέχῃ τὰ μεταξωτὰ εὐθητότερα. Μετὰ τινὰς εἰρεῖνας ἀνεκαλύφθησαν ἐν τῇ ζωτικῇ βασιλείῃ καὶ ἄλλα τινὰ εἶδη τοῦ κοινοῦ μεταξοσκώληκος τὰ ὅποια παράγουσι μέταξαν. Ἀλλ' δυστυχῶς τὸ ἐν ἐξ αὐτῶν παράγει μέταξαν πολὺ κατωτέραν κατὰ ποιότητα τῆς τοῦ κοινοῦ μεταξοσκώληκος, τὰ δὲ λοιπὰ παράγουσι μὲν πολλὴν, καλὴν καὶ στερεάν ἀλλά μεθ' ὅλας τὰς μέχρι τοῦδε γενομένας δοκιμὰς δὲν κατωρθώθη νὰ τιθασευθῶσιν. Ἐκ τῆς ἀποτυχίας ταύτης οὐδόλως ἀποθαρρυνθέντες ἐξήτησαν οἱ διαμύχανοι ἐν τῇ φυτικῇ βασιλείῃ νὰ εἰρωσι ἀντικαταστάτην τοῦ μεταξοσκώληκος.

ὁ (Ἀκολουθεῖ)

Τοφινόφσκι

ΕΡΘΥΜΑ

—Σεύρετε μαριᾶ; λέγει ἕνα παιδί μὲ δακρυμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς, ὁ καθηγητῆς ποῦ ἦτο ἄρρωστος.....

—Ἐ τί, ἀπέθανεν;
—Ὅχι.....ἔγινε καλά.

—2—

—Μιανὰ, λέγει κάποιος μικρὸς, μὲ μεγάλη χαρὰ, πάρε τὸ δίφραγκό σου πίσω γιὰ τὴ γλύτωσα τὰ ταχυδρομικά.

—Πῶς τὰ γλύτωσες παιδί μου; ἐρωτᾷ ἐκπληκτος ἡ μητέρα.

—Τῶρξια, τὸ γράμμα ποῦ μοῦδωδες στὸ ταχυδρομικὸ κουτί, μιὰ στιγμή ποῦ κύττοξε ὁ ὑπάλληλος ἄλλοῦ.

—3—

—Φθηνὰ τὴ γλύτωσα, φιλαράκο μου, λέγει εἰς ἐργάτης εἰς ἕαν ἄλλον. Ἔπεσα ἀπὸ μιὰ σκ' λα δέκα μέτρων ὕψους.

—Καὶ δὲν ἔπαθες τίποτα;

—Ὅχι, γιὰτὶ ἤμουν στὸ πρῶτο σκαλοπατί.

Ἐρμ. Γ. Χαλκιαδάκης
Γα Γ. Ρ.

ΕΚ ΤΗΣ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑΣ

ΟΡΦΕΥΣ ΚΑΙ ΕΥΡΥΔΙΚΗ

(Συνέχεια)

Τὸ στόμιον τοῦ Ἄδου χάλιει φρικῶδες ἐνώπιον τοῦ ἀλλὰ ἀψηφᾷ κάθε κίνδυνον καὶ εἰσδύει εἰς τὰς ἀπαισίας φάργγας του. Εἰσελθὼν κατελήφθη ὑπὸ ρίγους ἐπὶ τῇ θέῃ τῶν κρανίων ἄτινα ἐκυλίσθη ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Αἱ Ἐρινύες καὶ αἱ Κήρες ὄλακτοῦσι καὶ ὁ Ἑρικήφελος Κέρβερος πιστὸς φρουρὸς τοῦ Ἄδου μοκάται θρονιωδῶς μορσιζόμενος λείαν.

Υφώνει ὁμοσὴν γλύραντου ὀπλήρη, ἐνθουσιάζου καὶ ὁ ἄδης πληροῦται ἀρμονίας. Ἐρέμουν τὰ ἀψυχα τείχη τῶν βασιλείων τοῦ Πλούτωνος συσπῶνται αἱ σιαγόνες τοῦ Κερβέρου αἱ δαίμονες συσπειροῦνται εἰς τὰς γωνίας τῶν ὑπὸ τὴν μάγον ἐπιδρασίαν τῆς λύρας. Τέλος ἡ μεγαυβίασῃ Περσεφὼν τούχει νὰ ἀντικρύσῃ τὸν παράταλμον ἐπισκέπτην τῆς καὶ λέγει.

«Θνητὲ τί ζητεῖς εἰς τὰ ξαφερά μου βασίλεια, αγνοεῖς ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐγκαταλείψῃς τὸ ἄθλιον ράκος τῆς ζωῆς σου εἰς τὸ κατώφλιον τῆς ζωῆς; ἀκολουθεῖ

Καρμμανώλης

ΚΡΙΤΙΚΗ

Και πάλιν εύρισκόμεθα εἰς τὴν λυπηρὰν θέσιν νὰ παρακαλέσωμεν πολλοὺς τῶν συνεργατῶν μᾶ νὰ εἶνε φειδωλοὶ εἰς τὰς ἀντιγραφὰς σεβόμενοι ἂν ὄχι ἡμᾶς καὶ τὴν φιλοτιμίαν αὐτῶν ἣτις θίγεται, τούλαχιστον τοὺς πραγματικοὺς συγγραφεῖς τῶν ἀντιγραφομένων δοκιμῶν οἱ ὁποῖοι ἂν πρὸς στιγμὴν ἀντίκρουζον τὰ γραπτὰ τῶν ἀντιγραφέων δὲν θὰ ἐξεπλήττοντο τόσον ὅσον θὰ ἐλυποῦντο βλέποντες τὰ πολυπληθῆ ὀρθογραφικὰ σφάλματα καὶ ἄρρητον στρέβλωσιν τῶν ἐννοιῶν ἣτις προέρχεται ἐκ τῆς ἐπιπολαιότητος τοῦ ἀντιγράφοντος. Εὐχόμεθα νὰ μὴ μᾶς δοθῆ ἀφορμὴ ἢ μᾶλλον ἀφορμαὶ νὰ ἐπαναλάβωμεν τὰ αὐτὰ.

Ρ. Γ. Γαγάτην, Α. Π. Πετυχάκην. Αἱ μεταφράσεις σας δημοσιεύονται ἐν καιρῷ. Πάντως δημιουργεῖτέ τι μόνοι σας.

Ε. Ψαρουδάκην. ΔΒ! Τὸ διήγημά σας ἂν καὶ περικλείει ὠφέλιμον καὶ ἠθικὴν συμβουλήν ὡς τετριμμένον ὅμως ἀπορρίπτεται.

Ἄγνωστον, Κουτσουράκην, Ἰ. Τζωρτζάκην, Ἰ. Μοσχονάν, Κ. Ι. Δρυδάκι. Τὰ ἀστεῖα σας καὶ οἱ κωμικοὶ διάλογοι, ἄλλα μὲν ὡς ἀντιγεγραμμένα, ἄλλα δὲ ὡς περικλείοντα μικρὰν ἢ μηδαμινὴν ἀστειότητα, ἀπορρίπτονται. Ὅταν ἀντιγράφετε παρατηρεῖτε καλῶς τὸ πρωτότυπον, οὕτως ὥστε νὰ ὀρθογραφήτε.

Στυλιανὸν Τσουκνάκην Δα. Δημοσιεύονται αἱ πρὸς τὴν «Μαθητικὴν Ἠχώ» ἀπευθυνόμεναι εὐχαὶ σας καὶ ἐξ ὀνόματος αὐτῆς εὐχαριστοῦμεν.

Σάββα Γενεράλην, Θ. Χατζιδάκην. Ἐλήφθησαν αἱ λύσεις σας καὶ θὰ ἐξετασθοῦν.

Πολίτην Ἐμμ. «Ἡ Μεγαλομανία» οὔτε ἀστεῖον, οὔτε διήγημα. Ἀπορρίπτεται.

Ζαχαράκην Ἰ. Τὸ πεζογράφοδό σας θὰ ἡδύνατο νὰ δημοσιευθῆ μὲ μικρὰν τινα διασκευὴν οὕτως ὥστε τὸ θέμα νὰ προσαρμοσθῆ μὲ τὸν σκοπὸν τοῦ περιοδικοῦ καὶ τότε ἐν τῇ μεταβολῇ ἦθελε φανεῖ ἂν τὸ θέμα εἶνε ἰδικὸν σας. Διότι ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐπιτροφέατέ μας νὰ φρονοῦμεν ὅτι εἶνε ἡμιαντιγραφὴ. Τὰ ἀστεῖα καὶ αἰνίγματα κρατοῦνται καὶ θὰ δημοσιευθοῦν.

Χ. Τζωρτζακάκην. Τὰ ἀστεῖα σας ἀπορρίπτονται δι' εὐνοήτους λόγους. Περιμένεμέν τι καλύτερον.

Ἐκ πάντων τῶν ἀποστελλομένων δοκιμῶν συνάγομεν τὸ γενικὸν συμπέρασμα ὅτι ἀποφευγόμενων τῶν ἀντιγραφῶν, καὶ μικρᾶς τινος προσοχῆς καταβαλλομένης, θὰ ἐπετυγχάνετο ὑφ' ὅλων καὶ τὸ καλὸν.

Πνευματικαὶ ἀσκήσεις

2 ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ

(Συλλογαὶ Ἰακ. Ζαχαράκη, Ἄγνωστου, καὶ Καίτης Φιλίππᾶκη).

- 1) Τὴν γῆν ὀλόκληρον περιβάλλω, παντοῦ ἀόρατος εἰσχωρῶ, δὲν μὲ αἰσθάνεσαι ἂν μὲ φέρης διότι δὲν σὲ στενοχωρῶ.
- 2) Ἐγὼ φυλάττω τὸν στρατὸν καὶ ἐγὼ τὸν προστατεύω. Πῶς; Μὲ ἀκεφαλίστας; Τὴν θάλασσαν ἱππεύω
- 3) Μὲ προσκυνεῖς ὡς ἄγιον καὶ μὲ ἐπικαλεῖ-

(σαι, ἢ κεφαλὴ μου ἂν κοπῆ, τὰ ὄπλα μου φοβεῖσαι. Ἄν λείψῃ τὸ μεσαῖον μου καὶ μ' ἀναγραμ-

(ματίσης, ὡς Ρῶσσον, ἀπὸ τ' ὄνομα, εὐθὺς θὰ μὲ γνω-

οῖσης.

- 4) Τῆς Ἑλλάδος εἶμαι νῆσος, ἂν μοῦ κόψῃς τὸ κεφάλι, τότε μέγας τῆς Πελοποννήσου βασιλεὺς θὰ νὰ προ-
- 5) Ἡ ὄ ο ἢ μ' ἔχει στέμμα τῆς καὶ ζώνη του

δ " Δ ο η ε.
Ἡ Ἄ φ ρ ο δ ί τ η κόλπον τῆς καὶ μέσην τῆς ἡ χ ἄ ρ ι ε.

- 6) Εἶμαι νῆσος τοῦ Αἰγαίου, ἂν μὲ ἀποκεφαλίσας, ἕνα ζῶον κερασφόρον, χρήσιμον θὰ σχημα-
- 7) Ἄν ὡς ἔχω μὲ ἀφίσης, εἰς τὸ χῶμα θὰ μὲ χώσης, ἂν μὲ ἀποκεφαλίσας μίαν νῆσον θὰ δηλώσης. Καὶ αὐτῆς τῆς νήσου πάλιν τὸ κεφάλι τῆς ἂν

(κόψῃς, εἰς μέγαν, λῦτα, ὄγκον τοῦ πλανήτου θὰ

(προσκόψῃς,

- 8) Ἄν νῆσος τοῦ Αἰγαίου ἀποκεφαλίσθῃ, καὶ πάλιν ἄλλη νῆσος θὰ παρουσιασθῇ.
- 9) Περιπατῶ πηγαῖν' ἐμπρὸς καὶ ἔμωσ αὐτῇ
- 10) Μυστήριον τὸ αἰνίγμα, μυστήριον καὶ ἢ

(μικραίνει ἂν ἐπανέλθω πίσω δὲ τ' ἀντίθετο συμβαίνει. (λῶσις καὶ θὰ ἐξηγῶ μυστήρια ἂν μ' ἀναγραμματι-

(σης;

Ἐπιστολαὶ — ἐμβάσματα

ΒΑΣ. Ι. ΣΠΑΝΔΑΓΟΝ

Τελετόφορον